

“Sóc un psicòtic del dibuix, però és com sé expressar-me”

Les peripècies d'un grup de catalans exiliats a París i que volen fugir a Amèrica quan la capital francesa és ocupada pels nazis són el fil conductor de *Quan de tu s'allunya*, la darrera novel·la gràfica de Lluís Juste de Nin, en què relata la nova realitat amb la qual es trobaran aquests exiliats en arribar als Estats Units un cop la Segona Guerra Mundial hagi finalitzat. Juste de Nin, sovint definit com l'historiador gràfic de Catalunya, va participar amb el professor de la UPC i expert en còmic Jordi Ojeda en una xerrada en el marc de les Jornades Comiqueres, organitzades en paral·lel al Saló del Còmic, que aquest cap de setmana arriba a la seva trenta-tresena edició.

En un ambient distès on es va fer notar que gran part dels assistents van pertànyer a la mateixa generació de l'autor, Juste de Nin va parlar sobre els seus inicis com a dibuixant i de la voluntat personal de deixar un llegat familiar. Això el va dur a crear la seva primera novel·la gràfica, *Els Nin. Memòria a llapis d'una família catalana*, en què repassa tres segles de vida de la família Nin alhora que basteix una crònica de la història de Catalunya. Ara bé, com va explicar de Nin, va ser per Manuel Vázquez de Montalbán que es va animar a publicar-la, després que aquest afirmés que “la història d'una família és la història d'un país. D'aquí a vint anys serà molt més interessant”.

Lluís Juste de Nin també va posar sobre la taula qüestions rellevants que es tracten en les seves novel·les gràfiques: “El futur el trobo angoixant, prefereixo parlar del passat”, va dir, ja que “el passat sempre es pot analitzar, això sí, si no es fa de manera imparcial i manipulada”. De fet, el període històric més proper que ha tractat en les seves novel·les ha estat el cop d'Estat militar a l'Estat espanyol de 1981. A més, aquesta voluntat de recórrer al passat per a noves creacions literàries

L'històric dibuixant de vinyetes i conseller delegat d'Armand Basi ha tornat. Com cada any durant la darrera dècada, Lluís Juste de Nin presenta una nova novel·la gràfica que barreja història i ficció, ‘Quan de tu s'allunya’.

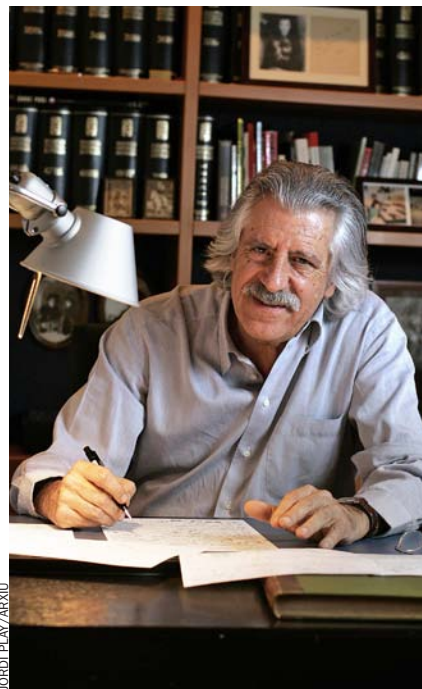
està condicionada per la seva pròpia vida. I aquest fet es veu clarament exemplificat en la seva segona novel·la gràfica publicada l'any 2007, titulada *Montecristo*, que parteix de la fascinació que quan era un nen li va produir el primer llibre que va llegir, *El comte de Montecristo*. Alhora, Juste de Nin va mostrar el seu gust pel periodisme d'investigació, camp al qual ha de recórrer cada vegada que vol informar-se sobre un fet del passat.

Interpel·lat per Jordi Ojeda, l'autor va explicar quin era el seu procés de

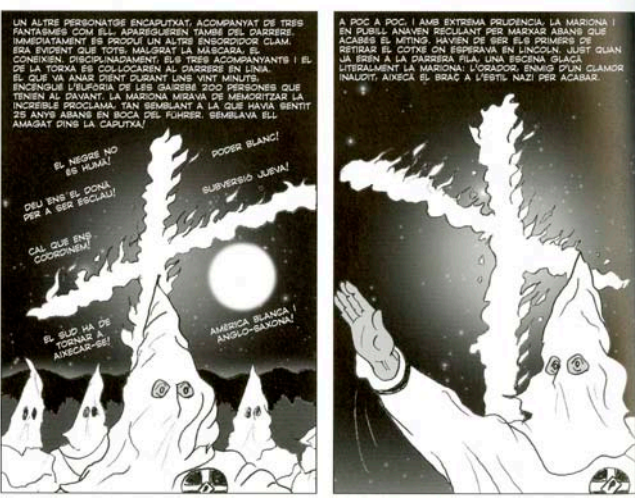
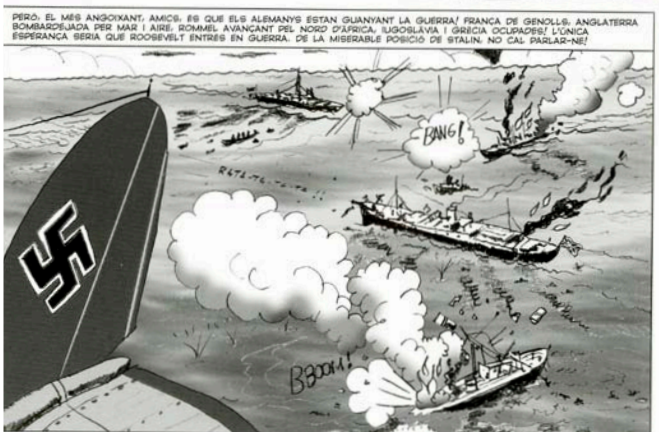
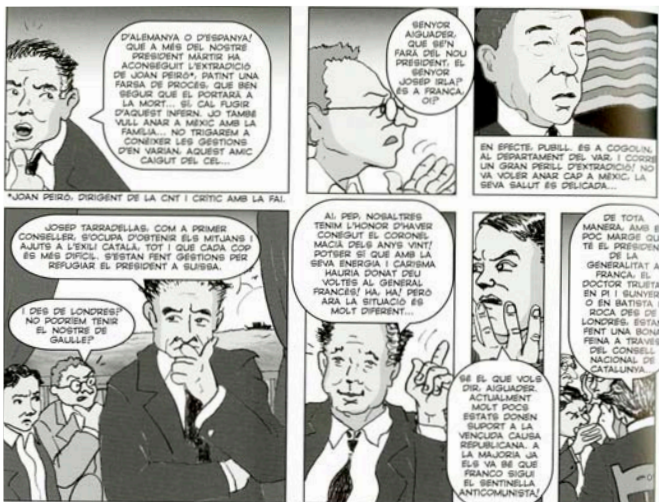
creació. En va destacar l'elecció del temps en el qual transcórrerà la història, bàsic per al desenvolupament posterior dels personatges que hi sortiran. Amb relació als personatges, de Nin va afirmar que “per la meua relació amb la moda, sempre penso en com anava vestida la gent en aquella època”; i, a partir d'aquest punt, construeix l'esquelet de tots els personatges amb els quals “he d'intimar, he de conèixer les seves reaccions i endinsar-me en les personalitats de cadascun d'ells”.

De tornada a la temàtica històrica, l'autor i col·laborador de Montalbán va assegurar que la història interessa tothom, però que poca gent llegeix llibres. “La gent, en tot cas, compra més la novel·la històrica”, va afirmar. Per la seva banda, Ojeda va destacar el valor de les seves novel·les gràfiques com una altra manera d'explicar història. Ambdós van coincidir en quatre aspectes positius que la novel·la gràfica ofereix a nivell pedagògic. Per llegir, ja que la presència de vinyetes facilita la lectura a aquells a qui més resulta un treball costós; pel recurs pedagògic que pot suposar certa part històrica de la novel·la gràfica; per la utilització de l'obra com a plataforma vers altres disciplines artístiques i, finalment, per fomentar la vinyeta i la novel·la gràfica en si mateixa com a mitjà de comunicació.

Conegut per molts com el creador de la “Norma” que, amb textos de Tisner va configurar la primera campanya per a la normalització de la llengua catala-

Lluís Juste de Nin signa, amb aquesta, deu novel·les gràfiques.

Dues pàgines de *Quan de tu s'allunya*, de Juste de Nin.

na, Juste de Nin també va col·laborar amb els seus ninots en nombroses publicacions antifranquistes com les del PSUC, l'Assemblea de Catalunya i sindicats democràtics –dibuixos que molts recordaran firmats com “El Zurdo”–. De fet, de Nin va explicar que les seves col·laboracions amb el PSUC van esdevenir a partir de 1968, quan es va comprovar que els dibuixos podien ser una eina de protesta, tot i que ja feia temps que estava en el departament de premsa del mateix PSUC. Posteriorment, va il·lustrar els articles de Manuel Vázquez Montalbán a *Mundo Obrero*, gràcies als quals es va fer popular en els temps de la dictadura i la Transició. “Se’m va creuar Franco i havia de lluitar contra aquella bèstia. Era necessari fer quelcom”. Al llarg de tots aquests anys en què de Nin va treballar clandestinament en nombroses ocasions, la despersonalització dels dibuixos i ninots era essencial perquè aquests no es poguessin relacionar amb el seu autor. “Perich [Jaume] era

capaç de fer un article d’opinió amb set traços; jo no podia dedicar-me a això”, va afirmar de Nin, fent referència al moment en què la moda es va creuar en la seva vida. S’adona que l’entén, li agrada i decideix implicar-s’hi de ple, amb la marca Armand Basi.

Però no va ser fins l’any 2004 quan Juste de Nin va publicar la seva primera novel·la gràfica. “La moda em va endarrerir la tornada al dibuix”, va comentar sobre els anys en què va deixar el llapis de banda. Paral·lelament, de Nin ha exercit de director creatiu i dissenyador de vestuari per a òperes com *La Celestina* (2008) o *Don Juan*

Juste de Nin també va ser l’il·lustrador dels articles de Vázquez Montalbán en ‘Mundo Obrero’

Tenorio (2012), i és membre del Patronat del Museu Nacional d’Art de Catalunya.

La trobada va finalitzar amb dues declaracions que, sense marge d’error, exemplifiquen la ideologia i els desitjos de Juste de Nin. Per una banda, va reflexionar sobre el seu personatge de la Norma, el context social en el qual va sorgir i va dir que “trenta anys després, en una teòrica democràcia consolidada, aquests senyors del país veí, capital Madrid, va i ens comencen a faltar al respecte. Quan en una parella un li falta al respecte a l’altre, és el moment de trencar, amistosament, però tallar”. D’altra banda va afirmar que li encantaria explicar la seva pròpia història amb el franquisme. “Em fa molta il·lusió parlar dels anys que molts no heu viscut”, va concloure.

Lluís Juste de Nin és aquí, on ha estat sempre, llapis en mà i no preveu marxar fins d’aquí a molt temps.

Nil Cañellas